GAZETA LWOWSKA.

We Srodę | Nr. 148. | 29. Grudnia 1830.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

— *Z Wiédnia d. 21. grudnia.* —

N. pan najwyższém swojém postanowieniem z dnia 21. października b. r. raczył gubernijalnego radzcę i dotychczasowego sprawującego interesa przy rządzie wolnego miasta Krakowa Franciszka Lorezza mianować swoim rezydentem i jeneralnym konsułem, w którymto charakterze radzca gubernijalny Lorenz złożył w dniu 6. b. m. z przyzwoitą okazałością list wierzytelny cesarza jmości na zgromadzeniu senatu, w ręce prezesa tegoż senatu.

— *Z Węgier.* —

Gazeta preszburska z dnia 21. grudnia donosi: W piątek, dnia 17. t. m. wieczorem około godziny 5téj przybył tu z Wiednia jego ces. wys. arcyxiążę Karol, brat najjaś. cesarza i króla, jako komissarz królewski mianowany do zamknięcia sejmu. Deputacyja stanów państwa czekała na dostojnego zastępcę najjaś. cesarza jmci, któremu lekka słabość nie dozwoliła osobiście zamknąć sejm, na drugim brzegu Dunaju, i towarzyszyła arcy-xięciu w powozach do rezydencyi królewskiéj, gdzie magistrat miasta znajdował się już na jego przyjęcie. Najprzewielebniejszy biskup Neutry, Józef Wurum powitał imieniem stanów państwa arcyxięcia, który raczył łaskawie w uprzejmych i szczerych wyrazach odpowiedzieć.

Oto są trzy królewskie rezolucyje, wydane pod dniem 15. t. m., ogłoszone tegoż samego dnia na 37mém wspólném posiedzeniu: — I. Najłaskawsza król. rezolucyja na najpokorniejsze przedstawienie stanów państwa z dnia 13. t. m., aby posuwanie podług stopni rodowitych węgierskich oficerów ograniczyć jedynie do węgierskich i pogranicznych pułków. Najjaś. cesarz raczył łaskawie wziąć na uwagę, iż względem umieszczenia rodowitych Węgrzynów w węgierskich i pogranicznych pułkach arty. 9. z 1792. i 1. z 1807. będą dokładnie wykonywane; atoli na ograniczenie awansu tych oficerów na węgierskie pułki, oddzielnie od reszty c. k. wojska nie może król jmość z ważnych względów, promocyi samych oficerów węgierskich się dotyczących zezwolić.— II. Najłaskawsza rezolucyja na projekt artykułu ustawy względem wyłączenia tych osób, które otrzymały indigenat, a taxy tylko w części lub całkiem nie złożyły. Cesarz jegomość raczył projekt stanów państwa w tym względzie jakoteż artykuł ustawy najłaskawiéj przyjąć. — III. Najłaskawsza rezolucyja względem ofiarowanéj kontrybucyi. Najjaś. cesarz jmć potwierdza wyznaczoną kontrybucyją w summie 4,395,244 zł. rň. 38 1/2 kr., i 75,000 zł. rň. funduszu werbowniczego. Daléj, że handel produktami, który dotąd miał we wszystkim pomoc, i w przyszłości wszelkiego doznawać będzie wsparcia. Cesarz jmć dozwala, że mający być na teraz przystawieni rekruci według art. 24. z 1764. ubierani będą z wyrobów węgierskich. Nakoniec, że likwidowane pretensyje kontrybuentów do królewskiego skarbu, po uprzedniém dykasteryjalném uwiadomieniu, które bezpośrednio będzie zaleconém, będzie wedle prawa i słuszności przyjęte i w téj mierze wydane zostanie najłaskawsze rozporządzenie na korzyść kontybuentów.

W dniu 17. było 37. wspólne izb posiedzenie. Jego ces. wys. arcyxiążę palatyn zagait je doniesieniem, że najjaśn. cesarz i król dla słabości nie mógł przybyć na zamknięcie sejmu, lecz do tego przeznaczył jako król. komisarza arcyxięcia Karola. Po odczytaniu téj królewskiéj rezolucyi, jakoteż obrzędu, podług którego dostojny królewski komisarz ma być przyjmowany i przy końcu sejmu na posiedzenie stanów państwa zaproszony, arcyxiążę palatyn mianował deputacyją, która dostojnego zastępcę ukochanego monarchy na drugim brzegu Dunaju powitać i onemu do rezydencyi towarzyszyć miała.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Rossyja.

— *Z Petersburga d. 3. (15.) grudnia.* —

Najjaś. cesarz jmć darował mieszkańcom Besarabii wszystkie do roku 1830. zaległości podatków, jakoteż i przypadające za rok 1830. i 1831. i rozkazał, aby za rok 1832. tylko połowę podatków od nich żądać, a zwyczajny pobór podatków w Besarabii dopiero z rokiem 1833. rozpocząć. Aby dóbr posiadaczom nowéj Rossyi przynieść ulgę, przy wszystkich umowach o dostawę, oprócz dzierzaw, względem których pozostają w mocy swojéj osobne przepisy, mogą być

nieuprawne grunta w gubernijach chersońskiéj i ekaterynosławskiéj jako zakład przyjmowane.

Niemcy.

Gazeta kasselska donosi pod d. 10. grudnia: Dzisiaj rano jkwys. Elektor w towarzystwie swojego sztabu jeneralnego i orszaku mustrował tutejsze batalijony miejskie piechoty i jazdy zabrane na placu Fryderyka pod dowództwem podpułkownika Schlemer. Mnóstwo widzów okrywało plac Fryderyka, napełniało drzwi i okna domów i sale muzeum. Batalijony piechoty miejskie i szwadrony jazdy stały w najpiękniejszéj postawie na wspomnionym placu. Jkwys. przejechał przed czołem, przyjęty okrzykami radości przez swych mężnych mieszczan, a zatrzymawszy się przy pałacu rozkazał batalijonom i szwadronom przeciągnąć.

Taż sama gazeta donosi pod d. 11. grudnia: Zgromadzenie stanów zajmowało się od d. 27. z. m. codziennie na zupełném posiedzeniu wraz z obudwoma kommissarzami wiel. xięcia nad rozpoznaniem obudwóch rozdziałów do konstytucyi dla elektorstwa heskiego, i względem brzmienia każdego osobnego textu we wspólnym projekcie wyraziło zdania, teraz zaś rozdziały te rozpoznane zostały w xiążęcém ministeryjum stanu, które ma dać opiniję o całym projekcie. Pracę tę tak śpiesznie kończono, że można się niebawem spodziewać konstytucyi i postanowienia w téj mierze elektora.

Wielka Brytanija i Irlandyja.

W dniu 5. grudnia były u dworu wielkie pokoje. Około godziny 2. stanęło przed pałacem w uroczystym pochodzie z muzyką i chorągwiami blisko 8000 osób z różnych klas rzemieślników londyńskich. Na ich czele znajdowali się dwaj deputowani, jadący powozem, który ciągnęło 4 konie. Ostatni wprowadzeni zostali przez wicehr. Melbourne i podali królowi adres od wielu towarzystw handlowych i fabrycznych miasta Londynu i jego okolicy, który król najuprzejmiéj przyjął. Adres był na purpurowym atlasie złotemi literami drukowany i bogatém wyszyciem ozdobiony, i zawierał podpisy 37,000 osób; w tymże wynurzają królowi żal na powody, które mu nie dozwoliły odwiedzić Guildhall, a onym okazać zapewnienie swojéj nieograniczonéj wierności i uległości. Nakoniec porúczają opiece króla w zupełném zaufaniu polepszenie dotychczasowego stanu klassy rzemieślniczéj i wynurzają szczére życzenia długiego jego król. mości panowania.

W dniu 9. grudnia podał w izbie wyższéj margrabia Ormonde prośbę z Kilkenny, w któréj proszący żądają zniesienia angielsko-irlandzkiéj unii, wszelako wraz oświadczył, że się z proszącymi nie zgadza. Lord Kliften dodał, że Irlandczykowie, gdyby sobie Bourbona lub jakiego innego xięcia na króla obrali, to nie w tak wielkie popadliby nieszczęście, jak kiedy starają się obadwa kraje rozdzielić. Ze wszystkich mieszkańców Irlandyi, czyli są katolikami lub protestantami, nie ma zapewne ani jednego ze stu, któryby się na projekt rozdzielenia zgadzał. Xiążę Wellington użalał się na to, że minister spraw wewnętrznych dozwolił robotnikom udać się gromadnie do pałacu królewskiego, aby królowi podali adres, co dało powód do zbiegowiska na wszystkich ulicach. Minister lord Melbourne zapewniał przeciwnie, iż nie wiedział o zamiarze robotników, że się gromadnie udadzą do króla. Atoli przy tém wszystkiém spokojność publiczna bynajmniéj naruszoną nie została. Lord dodał i to, że skoro dowiedział się o zamiarach robotników, natychmiast zasiągnął rady właściwych władz, a wszystkie były tego zdania, iżby się klasie robotników w tém ich przedsięwzięciu nie sprzeciwiać.

W dniu 9. grudnia wniósł lord Wynford zapowiedziany przez siebie wniosek do rozpoznawania przyczyn teraźniejszéj nędzy kraju. W obszernym swoim wykładzie, w którym na panującą nędzę tak między włościanami jak i fabrykantami zwracał uwagę, został jednakże spowodowany, wniosek ten cofnąć. Hrabiowie Rosseberry, Winchelsea i Stanhope wspiérali takowy, zaś lord King, hrabia Radnor, xiążę Wellington, hrabia Grey, xiążę Newcastle, hr. Fiwe i xiążę Richmond sprzeciwiali się takowemu.

W izbie niższéj odparł sir Robert Wilson niektóre uwagi pana O'Connell względem radykalnéj reformy z niechęcią, przyczém tak mocno się rozgniewał, że po skończeniu mowy swojéj izbę opuścić musiał. Kanclerz izby skarbowéj lord Althorp wniósł na zapowiedziane już przez siebie mianowanie wydziału, mającego rozpoznać, któreby urzędy znieść można. Rząd, rzekł: postanowił w każdym wydziale zaprowadzić oszczędność i ograniczenie, wszelako nie sądzi, aby się miano uwodzić ślepą żądzą oszczędnosci względem niektórych potrzebnych urzędów. — Wniosek przyjęty i wydział mianowany został. Między członkami onegoż znajdują się: Kanclerz izby skarbowéj, sir Robert Peel, pan Goulborn, sir Parnell, pan Hume i pan Baring.

Francyja.

Król mianował marszałkiem polnym najstarszego pułkownika w wojsku p. Heimes, pierwszego adjutanta marszałka Neja w ostatnich pochodach.

Z Pau donoszą pod d. 7. Grudnia, że związki między Francyją a Hiszpaniją na granicy przy-

wrócone zostały. Stojący na granicy ochotnicy hiszpańscy cofnąć się mieli w głąb kraju.

Podług dzienników wybuchły w Normandyi na nowo pożary, jakoto: w Evreux i Bernay.

Minister wojny doniósł w dniu 10. izbie parów, iż niezwłocznie zajmą się utwierdzeniem miasta Paryża i Lugdunu. Przeznaczono 5 milijony na uprzednie wydatki obszernych robot umocnienia Paryża, które przeszło 3000 stawarzów zatrudniać będą. Jenerał Valaze ma poruczony sobie kierunek tych robót, które się w kilku dniach rozpoczną. Podczas gdy pracują nad zabezpieczeniem przystępów do miasta, siedmiu jenerałów z korpusu inżynijerów rozpoznają twierdze Francyi, aby wszystkie roboty około utwierdzenia onych od roku 1814. zaniedbane, do należytego przywieść stanu.

Podług rozporządzenia król. umieszczonego w monitorze, użyci w arsenałach okrętowych i portach: Cherbourga, St. Servan, Brest, Lorient, Rochefort, Bajonne i Toulon, robotnicy, tak majstrowie, jakoteż czeladnicy od 20go do 26go roku lat swoich powinni być na kompanije wojskowe podzieleni, podług pewnego systematu uorganizowani i w robieniu bronią ćwiczeni.

Na posiedzeniu izby deputowanych w d. 11. grudnia minister wojny po obszernym wykładzie przełożył projekt do polepszenia istnących ustaw względem rekrutowania. Najważniejsze przepisy tego projektu z 75 artykułów złożonego są: Wojsko formuje się przez wezwanie lub dobrowolne zaciąganie się. Nikt nie będzie do wojska francuzkiego przyjętym, kto nie jest Francuzem. Stan zupełny wojska jest 500,000 ludzi. Liczba może być złożoną: 1) z ludzi istotnie będących pod chorągwiami; 2) z uwolnionych lub na urlopach będących. Liczba ludzi, mających być dostawionymi w skutek corocznéj ustawy, oznaczona będzie dla departamentów, obwodów i kantonów, według średniéj liczby młodych ludzi, którzy podzieleni będą na liscie popisowych pięcia laty wprzód rozpoznanéj. Nikt nie może być oficerem, kto nie był wprzód żołnierzem. Nikt nie może być pułkownikiem, kto nie był wprzód trzy lata oficerem. Nikt nie może być pozbawiony stopnia lub swojego żołdu bez wyroku.

W d. 11. grudnia poprzylepiano na murach Paryża następującą uchwałę municypalności: Zawczesna śmierć Benjamina Constant okryje całą Francyję żałobą; lecz nierównie mocniéj uczują one mieszkańcy Paryża, których tak długo wymownie i odważnie zastępował, jakoteż nasza mężna i dobrze myśląca młodzież, któréj zawsze bronił i onéj dawał opiekę. Władza municypalna Paryża czuje potrzebę w tym przypadku połączyć się z tymi, którzy żal swój i wdzięczność okazać pragną. W skutek tego rozmówiwszy się z rodziną zmarłego, postanowiliśmy: Art. 1. Szczątki Benjamina Constant powinny być w d. 12. grudnia o godzinie 11téj przez jego krewnych deputacyjom różnych fakultetów uniwersyteckich Paryża oddane i na wschodni smętarz przeniesione, gdzie złożone będą tymczasowie obok szczątków Foya i Manuela. Art. 2. Korpus municypalny pójdzie za trumną ze wszystkiemi znakami urzędu. Art. 3. W dwunastu wójtostwach Paryża otworzona będzie składka, dla wzniesienia pomnika, ku pamiątce zasług Benjamina Constant dla Francyi, a szczególniéj Paryża. Art. 4. Wydział z tych, którzy złożyli summę ustanowiony, oznaczy użycie zebranéj sumy, plac, formę i napis na grobowcu. (Tu następują podpisy.)

Jenerał Lafayette, mianowany oraz dowódzcą wojska linijowego, które pełnić będzie służbę podczas sprawy byłych ministrów, wydał przez rozkaz dzienny następujące przepisy: Szef sztabu jeneralnego gwardyi narodowéj, jenerał Carbonel i jenerał Fabvier umówią się względem wykonania rozkazanych przez naczelnego wodza środków do przeniesienia ministrów z Vincennes do pałacu Luxemburg i do utrzymania porządku. Obadwa ci jenerałowie są upoważnieni udzielić tak wojsku linijowemu, jakoteż gwardyi narodowéj danych przez naczelnego wódza rozkazów. Pod nieobecność szefa jeneralnego sztabu, adjutanci Lafayette i Joubert pełnić będą obowiązki podszefów sztabu, i jeden z tychże będzie zawsze zostawał przy wodzu naczelnym dla podpisywania rozkazów. Od dnia 14. grudnia począwszy wszystka gwardyja narodowa Paryża i onegoż przedmieść aż do nowego rozkazu nie zdejmie z siebie pod żadnym pozorem munduru. Żołnierze gwardyi narodowéj stojącéj na straży w pałacu Luxemburg nie mogą swojego stanowiska opuszczać, jak tylko za pozwoleniem pismiennem pułkownika. W każdym obwodzie począwszy od owego dnia znajdować się będzie szef batalijonu, aby czuwał nad dopełnieniem rozkazów, które wydane będą przez naczelnego wodza lub jenerałów Fabvier i Carbonel. Szefowie legij i oficerowie otrzymywać będą codziennie szczególne instrukcyje.

Szwajcaryja.

Okolnikiem z d. 7. grudnia rządzący kanton Berny wzywa wszystkich deputowanych w instrukcyje opatrzonych, aby się zjechali na nadzwyczajny sejm, który rozpocząć ma swoje posiedzenie w d. 23. grudnia w Bernie, a którego

trojaki cel naznacza okolnik: 1) przywrócić porządek i spokojność wewnątrz; 2) zabezpieczyć regularne istnienie stosunków związku przy istniejącej zmianie władz kantonu rządzącego i 3) rozpoznać stosunki do krajów ościennych i środki jakich wymagać może utrzymanie neutralności związku szwajcarskiego.

Następujące jest uwiadomienie, które w d. 7. odczytane zostało wojsku i ludowi w Aarau przez komendanta placu:

»Mniejsza rada kantonu Aargau wezwaną jest niniejszém, aby zwołała większą radę na czwartek d. 9. t. m. na posiedzenie nadzwyczajne. — Życzymy sobie koniecznie i powszechnie, aby wyrok wielkiej rady z d. 2. grudnia 1830 dotyczący się poprawy naszéj konstytucyi w sposobie następującym był odmieniony: 1) Wybory na członków do rady ustawodawczéj powinny być jak najprędzéj nakazane i uskutecznione. 2) Każdy obywatel kantonu nie pozbawiony czci, mający głos w miejscu zgromadzenia obywateli, niechaj będzie uznanym za mającego głos i mogącego być wybranym. 3) Rada ustawodawcza mająca być zwołaną po wyborach powinna w jak najprętszym czasie ukończyć konstytucyją. 4) Uchwalony potém przez radę ustawodawczą projekt konstytucyi powinien być za pośrednictwem małéj rady, wszelako bez dodatków i odmian, zgromadzeniom obwodowym do bezwarunkowego przyjęcia lub odrzucenia przełożony. 5) Gdy projekt do konstytucyi został przez dwie trzecich części obwodów przyjęty, natenczas będzie takowy jako Aargauska ustawa zasadnicza dla wszystkich obywateli ważny. Oznajmia się oraz niniejszém, iż dopóki wielka rada nie zbierze się dla rozpoznania tych życzeń, potrzebna liczba wojska ku utrzymaniu publicznego bezpieczeństwa i porządku będzie w gotowości.« Obwieszczenie to podczas odczytania przyjęło z oklaskami wojsko, licznie zebrani obywatele miasta i lud wiejski.

Zjednoczone Niderlandy.

Na posiedzeniu kongresu narodowego bruxelskiego w d. 11. grudnia pan Surlet de Chokier, dotychczasowy prezydent, został na nowo na miesiąc prezydentem wybrany. Ze 144 głosujących miał za sobą 133. Wice-prezydentami mianowani są: pp. Gerlache i Stassart. Pan Devaux zdał nowy raport względem senatu, który ma być zaprowadzony. Sekcyja centralna wnosi: Senatorowie powinni wprost być mianowanymi przez naczelnika państwa ze wszystkich prowincyj przy względzie na stosunek ich ludności. Senat składać się powinien przynajmniéj ze 40 do 60, członków najwięcéj, jeżeli druga izba mianowania większéj liczby nie dozwoli. Mianowani zaś będą dożywotnie, płacić powinni 1000 złh. podatku gruntowego i mieć lat 40; nie będą pobierali płacy, ani żadnego nie otrzymają wynagrodzenia. Z synów naczelnika państwa jedynie następca tronu według prawa jest członkiem senatu. — P. Coghen, naczelnik wydziału skarbu zdał sprawę ze stanu finansów; p. Goblet ze stanu wydziału wojny, podług któréj wojsko belgijskie liczy 40,000 ludzi.

P. Cartwright pojechał w d. 10. grudnia nie do Frankfurtu, jak donoszono, lecz znowu do Hagi. — List z Brügge donosi jako wieść, że do portu Ostendy przybyły 4 angielskie fregaty. Eskadra holenderska jeszcze dawne zajmowała stanowisko przed Antwerpiją, w d. 11. wszelako udało się panu Ellermann, który powrócił z Hagi, uzyskać pozwolenie, że zatrzymanym dotąd w Flisyndze obcym okrętom, wolno tameczny port opuścić i w Ostendzie i Nieuwport wyłożyć towary na ląd. — Wieść, jakoby w Dunkierce, Ostendzie i Nieuwport uzbrajano korsarzy, jest fałszywą; równie jak wiadomość, że wojsko belgijskie zajęło Eyndhowen i Herzogenbusch.

List z Mecheln z d. 5. grudnia donosi, iż tam przed trzema tygodniami było zgromadzenie biskupów pod przewodnictwem tamecznego metropolity. Trwało sześć dni, bez zewnętrznéj okazałości; biskupi leodyjski, tournajski i gandawski znajdowali się na tém zgromadzeniu, każdy ze swoim teologiem; biskup namurski z powodu swojéj słabości, posłał swego jeneralnego dyrektora. Cel ich zebrania się dotąd nie wiadomy.

Danija.

W d. 11. listop. wyszło ważne w Kopenhadze uwiadomienie, znoszące przepisy wzajemnemu handlowi szkodzące, aby okazać zaświadczenia zwierzchności względem dobroci krajowych produktów, które z xięstw do Danii przesyłane bywają. Zniesiono oraz bardzo znacznie cło od wielu produktów, jako to: od araku, piwa, indygo, kawy, tiutuniu i wina. Podobne uwiadomienie wyszło dla Danii, lecz cło nie tyle jest zmniejszone, ponieważ konsumcyja jest włączoną, zamiast któréj są w xięstwach inne wydatki.

Redaktor: Mikołaj Michalewicz. — Drukiem: Piotra Pillera.